

TEZA:

Wniosek o zwrotu kosztów stawiennictwa obwinionego radcy prawnego, w stosunku do którego umorzono postępowanie dyscyplinarne, nie został poparty dowodami poniesienia tych kosztów, czego wymaga stosowany odpowiednio art. 618a § 4 w zw. z art. 618j k.p.k. Obwiniony złożył jedynie pisemny wniosek opatrzony rachunkiem matematycznym, jednakże w żaden sposób nie udokumentował faktu poniesienia kosztów, dlatego wniosek o ich zwrot był niezasadny

WO-222/23

Postanowienie

z dnia 5 września 2023 roku

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie:

Przewodniczący: S WSD Marta Stryjek

Sędziowie: S WSD Krzysztof Buczek

S WSD Paweł Pleśniak – sprawozdawca

Protokolant: Barbara Sarnowska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 5 września 2023 roku sprawy radcy prawnego E. G., wpisanego na listę radców prawnych prowadzoną przez Okręgową Izbę Radców Prawnych (...),

obwinionego o czyn z art. 64 ust. 1 w związku z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z 2022r. poz. 1166), w związku z art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego,

na skutek zażalenia z dnia 24 maja 2023 r. obrońcy obwinionego

od postanowienia zawartego w pkt 2 orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 28 marca 2023r., sygn. akt WO-222/22,

orzeka:

1. utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie,
2. koszty postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym ponosi Krajowa Izba Radców Prawnych w Warszawie.

Uzasadnienie

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie orzeczeniem z dnia 28 marca 2023r. w sprawie radcy prawnego E.G.:

- w pkt 1 utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie (w zakresie umorzenia postępowania dwóch czynów z powodu przedawnienia karalności czynu obwinionego)
- w pkt 2 oddalił wniosek obwinionego o zwrot kosztów podróży
- w pkt 3 oddalił wniosek obrońcy obwinionego, wyznaczonego z urzędu radcy prawnego Bartosza Szewczyka o zasądzenie kosztów pomocy prawnej w zakresie postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym oraz
- w pkt 4 kosztami postępowania odwoławczego obciążył Krajową Izbę Radców Prawnych.

Od zawartego w pkt 2 postanowienia oddalającego wniosek obwinionego o zwrot kosztów podróży obrońca obwinionego złożył zażalenie z dnia 24 maja 2023r.

W zażaleniu obrońca obwinionego zarzucił zaskarżonemu postanowieniu z pkt 2 orzeczenia :

- 1) naruszenie art. 74¹ ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 632 pkt 2 k.p.k. przez ich nie zastosowanie i nie uwzględnienie wniosku E.G. o przyznanie kosztów związanych ze stawiennictwem obwinionego na rozprawach prowadzonych w Okręgowym Sądzie Dyscyplinarnym Okręgowej Izby Radców Prawnych, Wyższym Sądzie Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie i w Sądzie Najwyższym,
- 2) naruszenie art. 74¹ ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 632 pkt 2 k.p.k. przez ich nie zastosowanie i nie uwzględnienie wniosku E. G. o przyznanie kosztów związanych ze stawiennictwem obwinionego na rozprawach prowadzonych:
 - w Okręgowym Sądzie Dyscyplinarnym Okręgowej Izby Radców Prawnych D 72/X/18 ,
 - w Wyższym Sądzie Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie WO-200-19,
- 3) błędne ustalenie przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny, że z protokołu rozprawy Sądu Najwyższego z dnia 27-04-2021r. wynika, że Sąd Najwyższy rozstrzygnął wniosek w zakresie kosztów dojazdu na wszelkie sprawy sądowe podczas, gdy Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 12 maja 2023r. oddalił wniosek jedynie o zwrot kosztów dojazdu jednak tylko co do rozprawy w Sądzie Najwyższym w dniu 27 kwietnia 2021r. a tym samym postanowienie to nie dotyczy stawiennictwa w Okręgowym Sądzie Dyscyplinarnym Okręgowej Izby Radców Prawnych w D 72/X/18 i w Wyższym Sądzie Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie WO-200-19.

Dla przedstawienia pełnego obrazu sprawy należy cofnąć się do początku niniejszego postępowania dyscyplinarnego obwinionego, która pierwotnie była prowadzona:

- w Okręgowym Sądzie Dyscyplinarnym Okręgowej Izby Radców Prawnych pod sygnaturą akt D 72/X/18 , następnie na skutek odwołania obwinionego,
- w II instancji Wyższym Sądzie Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie pod sygnaturą akt WO 200-19, a na skutek kasacji obwinionego
- w Sądzie Najwyższym pod sygnaturą akt II DK 38/21, którym Sąd Najwyższy uchylił wyroki obu instancji i Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w sprawie akt D 72/X/18 i Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w sprawie WO 200-19 wskazując, że w niniejszej sprawie organy orzekające w sprawie powinny wywołać opinię biegłych psychiatrów w zakresie poczytalności obwinionego w czasie czynu.

W toku ponownie rozpatrywanej sprawy przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym Okręgowej Izby Radców Prawnych pod sygnaturą akt D 26/XI/21 doszło do przedawnienia karalności obu czynów zarzucanych obwinionemu.

Z tego względu OSD w dniu 1 marca 2022r. wydał orzeczenie (błędnie nazwane postanowieniem), którym umorzył postępowanie co do obu czynów (pkt 1 i pkt 2 orzeczenia) na podstawie art. 178 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 70 ust.2 ustawy o radcach prawnych, nie orzekając w tym orzeczeniu w przedmiocie wniosku obwinionego o zwrot obwinionemu kosztów związanych ze stawiennictwem w Okręgowym Sądzie Dyscyplinarnym Okręgowej Izby Radców Prawnych , Wyższym Sądzie Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców prawnych w Warszawie i w Sądzie Najwyższym.

Odwołanie od tego orzeczenia (błędnie nazwane apelacją) złożył obwiniony zaskarżając orzeczenie OSD w sprawie D 26/XI/21 w całości, zarzucając mu:

- w pkt 1 - naruszenie art. 31 § 1 Kk w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. i art. 74 pkt 1 ustawy o radcach prawnych przez umorzenie postępowania na podstawie przesłanki o przedawnieniu karalności czynów zamiast uznania , że sprawca popełnił zarzucany mu czyn w sytuacji, gdy obwiniony nie mógł rozpoznać jego znaczenia lub pokierować swoim postępowaniem, a tym samym nie popełnił przestępstwa w niniejszej sprawie na podstawie art. 31 § 1 Kk,
- w pkt 2 – naruszenie art. 74¹ ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 632 pkt 2 k.p.k. przez ich niezastosowanie i nieuwzględnienie wniosku E. G. o przyznanie kosztów związanych ze stawiennictwem obwinionego na rozprawach prowadzonych:
 - w Okręgowym Sądzie Dyscyplinarnym Okręgowej Izby Radców Prawnych D 72/X/18,
 - w Wyższym Sądzie Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców prawnych w Warszawie WO-200-19.

Na skutek tego odwołania Wyższy Sąd Dyscyplinarny w niniejszej sprawie o sygn. WO-222/22 wydał orzeczenie z dnia 28 marca 2023r., a w nim postanowienie z pkt 2 o oddaleniu wniosku obwinionego o zwrot kosztów podróży. Treść tego postanowienia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego została przytoczona na początku niniejszego uzasadnienia.

W uzasadnieniu Wyższy Sąd Dyscyplinarny wskazał na następujące motywy postanowienia z pkt 2 orzeczenia.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny uznał, że wnioski obwinionego o zwrot kosztów stawiennictwa w Okręgowym Sądzie Dyscyplinarnym Okręgowej Izby Radców Prawnych D 72/X/18 oraz w Wyższym Sądzie Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców prawnych w Warszawie WO-200-19 są niezasadne.

Odnosnie zagadnienia zwrotu kosztów stawiennictwa obwinionego w Okręgowym Sądzie Dyscyplinarnym Okręgowej Izby Radców Prawnych obwiniony nie wykazał dowodami, że poniósł te koszty, a czego wymaga stosowany w tym przypadku art.618a § 4 k.p.k. w zw. z art. 618j k.p.k. Na rozprawie obwiniony złożył jedynie pisemny wniosek o poniesionych kosztach opatrzone rachunkiem matematycznym, jednakże w żaden sposób nie udokumentował tego faktu. Z samego wniosku nie wynika, że obwinionych poniósł te koszty.

Zwrot kosztów stawiennictwa w Wyższym Sądzie Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców prawnych w Warszawie Wyższy Sąd Dyscyplinarny uznał również za nienależne, albowiem od 3 czerwca 2019r. obwiniony korzystał już z obrońcy z urzędu, na którego wyznaczono radcę prawnego Bartosza Szewczyka i właściwa Izba Radców Prawnych poniosła koszty jego pomocy prawnej z urzędu i kolejne zasądzone na rzecz obwinionego koszty byłyby ich powielaniem. Przed Wyższym Sądzie Dyscyplinarnym obwiniony nie miał zaś obowiązku stawiennictwa i mógł swoje wyjaśnienia złożyć na piśmie. I przed tym Sądem ochrona interesu prawnego obwinionego była zapewniona.

Nadto na rozprawie przed Wyższym Sądzie Dyscyplinarnym obwiniony złożył spis kosztów przyjazdu na rozprawę w dniu 28 marca 2023r. samochodem żony stosując stawkę z Rozporządzenia o maksymalnych stawkach za przejazd samochodem osobowym dla celów służbowych po 1,2 zł za 1 km, jednakże tych kosztów również w inny sposób przed tym Sądem poza odrębnym wnioskiem i matematycznym wyliczeniem - nie udowodnił. A zatem nie wykazując poniesionych kosztów stosownie do art.618a § 4 k.p.k. w zw. z art. 618j k.p.k. zwrot kosztów nie był obwinionemu przed tym Sądem należny.

Tak uzasadnione postanowienie z pkt 2 orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego z dnia 28 marca 2023r. w sprawie WO-222/22 zostało zaskarżone przez obrońcę obwinionego zażaleniem z dnia 24 maja 2023r., które jest przedmiotem obecnego rozpoznania w niniejszej sprawie.

Treść tego zażalenia obrońcy obwinionego również została przytoczona na początku niniejszego uzasadnienia.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył co następuje:

Zażalenie obrońcy obwinionego nie zasługuje na uwzględnienie i z tego względu należało zaskarżone postanowienie z pkt 2 utrzymać w mocy.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny - jako sąd odwoławczy - w orzeczeniu z dnia 28 marca 2023r. w sprawie WO-222/22 zgodnie z art. 626 § 2 k.p.k. postanowieniem z pkt 2 pierwszy raz rozpoznawał wniosek obwinionego o zwrot kosztów dojazdu obwinionego i stawiennictwa w Okręgowym Sądzie Dyscyplinarnym Okręgowej Izby Radców

Prawnych D 72/X/18, w Wyższym Sądzie Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców prawnych w Warszawie WO-200-19 (orzeczenie I instancji), dlatego wydane przez ten sąd odwoławczy postanowienie z pkt 2 ww. orzeczenia mogło zostać zaskarżone zażaleniem stosownie do art. 426 § 2 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radach prawnych, które podlega rozpoznaniu przez inny równorzędny skład tego sądu.

Przechodząc do merytorycznego rozpoznania zażalenia należy stwierdzić, że Wyższy Sąd Dyscyplinarny w swoim orzeczeniu z dnia 28 marca 2023r. w pkt 2 orzeczenia postanowieniem prawidłowo oddalił wnioski o zwrot kosztów podróży.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny w tym składzie podziela w całości przyjęte ustalenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego oraz użytą tam argumentację podniesioną w uzasadnieniu orzeczenia z dnia 28 marca 2023r. w sprawie WO-222/22, a ustalenia oraz rozważania prawne tam zawarte przyjmuje jako własne.

Dodać należy jedynie, że obwiniony w żadnej instancji ani przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym, ani Wyższym Sądem Dyscyplinarnym nie udowodnił jakimikolwiek dowodami rzeczywistego poniesienia kosztów dojazdów na rozprawy do tych sądów dyscyplinarnych.

Składanie samych wniosków/oświadczeń czy innych spisów kosztów opatrzonych jedynie matematycznym wyliczeniem bez wykazania rzeczywistego poniesienia tych kosztów, nie spełnia wymogów art.618a § 4 k.p.k., który dotyczy wprowadzenia wykazywania poniesionych kosztów przez świadków, to art. 618j k.p.k. pozwala stosować ten przepis także do stron postępowania.

Zgodnie z art. 618a § 1 i § 2 k.p.k.;

§ 1. Świadcowi przysługuje zwrot kosztów podróży - z miejsca jego zamieszkania do miejsca wykonywania czynności postępowania na wezwanie sądu lub organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze - w wysokości rzeczywiście poniesionych racjonalnych i celowych kosztów przejazdu własnym samochodem lub innym odpowiednim środkiem transportu.

§ 2. Górną granicę należności, o których mowa w § 1, stanowi wysokość kosztów przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

§ 3. Według tych samych zasad świadcowi przysługuje zwrot kosztów noclegu oraz utrzymania w miejscu wykonywania czynności postępowania.

§ 4. Wysokość kosztów, o których mowa w § 1 i 3, świadek powinien należycie wykazać.

Art. 618j k.p.k. stanowi zaś, że:

Należności przysługujące stronie w związku z jej udziałem w postępowaniu przyznaje się w wysokości przewidzianej dla świadków.

Uwagę zwraca użyty w art. 618a § 1 k.p.k. zwrot o „rzeczywiście poniesionych” kosztach. Dodaje się też że koszty te powinny być „celowo i racjonalnie” poniesione.

W § 4 tego przepisu ustawodawca jeszcze dodatkowo podkreślił, że świadek/strona powinna wykazać wysokość kosztów, a zatem rzeczywistość poniesienia tych kosztów i to w określonej wysokości jest dla ustawodawcy bardzo ważna, skoro podkreśla to, aż w odrębnym paragrafie tego przepisu.

Obwiniony przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w ogóle nie wykazał, że rzeczywiście poniósł te koszty. Nie wykazał, że żona ma jakiś samochód, że nim przyjechał. Nie okazał nawet sądowi dowodu rejestracyjnego ani kluczyków do samochodu. Nie załączył faktury czy paragonu z kasy fiskalnej za zakupione paliwo albo za wynajem samochodu etc.

Ponieważ art. 618a § 1 k.p.k. nakazuje wykazanie rzeczywistego poniesienia kosztów stąd dla przyznania zwrotu tych kosztów przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym nie wystarczyło powołać się na liczbę przejechanych kilometrów i na urzędowe stawki maksymalne za przejazdy samochodami osobowymi w celach służbowych i dokonanie działania matematycznego (mnożenia). Użyte przez obwinionego stawki nie określają rzeczywiście poniesionych kosztów, a jedynie narzucone przez ustawodawcę a określone przez Ministra stawki. Każdy samochód zaś jest inny, spala inną ilość paliwa, dla różnych samochodów poniesione koszty mogą być inne. Należy je jednak rzeczywiście ponieść i to udowodnić.

Dopiero jak strona zgodnie z ww. przepisem prawa udowodni poniesienie rzeczywistych kosztów dopiero Sąd może sprawdzić czy zostały poniesione celowo i racjonalnie (bo może strona zamiast pojechać pociągiem, wzięła taksówkę i koszty były dużo wyższe) oraz ewentualnie zastosować art. 618a § 2 k.p.k., który określa górną stawkę tych kosztów. W tym wypadku, wobec nieudowodnienia przez obwinionego tych rzeczywiście poniesionych kosztów, nie było podstawy, aby stosować te przepisy.

Nienależny jest także zwrot kosztów stawiennictwa obwinionego w Sądzie Najwyższym w sprawie II DK 38/21 rozpoznanej na rozprawie w dniu 27 kwietnia 2021r. Wprawdzie Sąd Najwyższy w sprawie II DK 38/21 odrębnym postanowieniem z 12 maja 2021r. nie uwzględnił wniosku o zwrot tych kosztów jako przedwczesny pozostawiając jego rozpoznanie w orzeczeniu kończącym sprawę, to mimo to, obwiniony również nie udowodnił rzeczywistego poniesienia tych kosztów stawiennictwa w Sądzie Najwyższym. Z protokołu rozprawy z dnia 27 kwietnia 2021r. wynika jedynie, że obwiniony złożył wówczas wniosek o zwrot kosztów bez jakiegokolwiek dowodu z dokumentu. Z tych względów zwrot kosztów stawiennictwa przed Sądem Najwyższym jest również nienależny.

Z tych wszystkich względów należało utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

Kosztami postępowania stosownie do art. art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych należało obciążyć Krajową Izbę Radców Prawnych.